

J. T. J.

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA

De

MELANCHOLIA

quam

summo favente Archiatro,

decreto & permissu

ILLUSTRIS ET GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS

MEDICÆ IN FLORENTISSIMA AD SALAM ACADEMIA,

SUB CLYPEO

VIRI NOBILISSIMI, AMPLISSIMI, EXCELLENTISSIMI

atque EXPERIENTISSIMI,

D N.

JOH. ARNOLDI FRIDERICI,

Phil. & Med. Doct., Anatom. Chirurg. &

Botanic. Professoris Publici celeberrimi, hodiè ejusdem fa-

cultatis DECANI spectatissimi, Sereniss. Ducis Saxo-Altenbur-

gici Medici Provincialis felicissimi,

DN. Præceptoris, Fautoris ac Promotoris magni & devenerandi,

PRO LICENTIA

SUMMOS IN MEDICINA HONORES, INSIGNIA ET PRIVILEGIA DOCTORALIA

solenniter ac legitimè capessendi,

publicè examinandam proponit

JOHANNES CONRADUS FUCHS

SMALCALDENSIS HASSUS,

In Auditorio majori

ad diem Novembr.

horis pro & pomeridianis.

INSTITUTIONAL REPORT

MEMORANDUM

TO: [Illegible]

FROM: [Illegible]

SUBJECT: [Illegible]

DATE: [Illegible]

H. ARNOLD ELLERICH

1 & 1/2 West 10th Street, New York, N.Y.

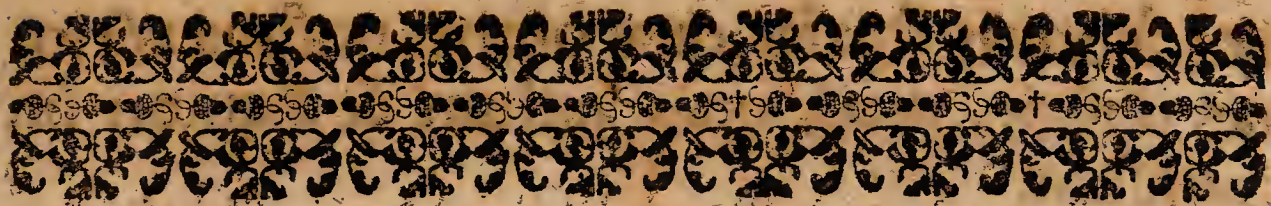
Telephone: [Illegible]

PROVIDENT

HANNEY CONRAD & CO.

100 Broadway, New York, N.Y.

Telephone: [Illegible]

I. N. J.

Prooemium

IN

DISPUTATIONEM

De

MELANCHOLIA.

SI unquam ullus affectus contemplatione ac ventilatione dignus exstiterit, est certè Melancholia, quæ sanè non postremas, sed primas meritò tenet; Ea enim est, quâ qui corripuntur, omnem humanitatem, omnem hilaritatem, omnem societatem abjicientes fugiunt: moerore imbuti ab humanitatis legibus degenerant, omnia brutorum more perpetrant, cunctaque absque ullâ rationis scintillâ agunt.

Quid enim optabilius, quid præstantius hominibus à summo lumine & numine concedi potuisset, exceptâ sanâ ratione: Ea certè est, quæ

nos à brutis separat, quæ omnes nostras actiones dirigit, quæ, quid justum & æquum sit, monstrat.

Ratio est, quâ res cognoscimus: ratio quâ intelligimus, omnia capimus: ratio, quâ æternæ beatitudinis cupiditatem, insatiabilemque scientiarum appetitum persentiscimus: ratio denique est, quâ infinita benè capimus.

Quæ cum ita sint, nihil erit miserabilius, nihil ploratû dignius, nihil exitiabilius, quam rationem sanam, pretiosissimum ac incomparabilem hominum thesaurum amittere, atque sic hominem fuisse desinere.

Quod autem amissio hujus thesauri frequens sit in hac mortalitate, præprimis autem in Melancholicis, tam sacra quam profana testantur historiarum monumenta.

Hæc, quò sæpius invadit divinæ mentis sacrarium, eò majori allaborare conatû necessum est iis, quibus defensio sanitatis, tam totius corporis, quam partium ejus concredita.

Ideò & Ego de hac amissione pro ingenii viribus in præsentiarum agere mecum constitui. Faxit Deus, ut omnes hi conatus vergant in Nominis Sui gloriam, multorumque ægrotantium salutem.

C A P. I de nominali definitione agit.

Cum multiplex NOMINUM acceptio ac varietas facile aliquem fallere possit, præcipuè cum unum eundemque affectum pluribus interdum nominibus appellare plures consueverint, idcirco ad ipsius vocis explanationem germanamque acceptionem declarandam primò locò venimus; cognito enim nomine, rei notitia facile sequitur, accurataque vocum inquisitio sensum non tantum genuinum, sed ipsarum rerum intelligentiam parit.

Παρωνυμίας autem hujus vocabuli Melancholiæ quod attinet, seu quod idem est, *νοσήματ' & μελαγχολικῆς*, ab *Hipp. l. 6. aph. 36.* dicitur *ἀπὸ τῆς μελάνας χολῆς*, ab atra bile, à materia scil. hunc morbum excitante, quæ à *Fernel. l. 6. de part. morb. & sympt.* fex sanguinis dicitur: Differentiam, quam quidam instituunt inter *μελαγχολίαν* & *μέλαινα χολήν*, explicatam vide apud *Gorrhaum defin. med. l. M. μέλαινα χυμὸν* veram melancholiam dici ad differentiam hypochondriacæ, ostendit *Seibitz. l. 2. pract. p. 2. c. de melanch.*

Humoris autem istius duo præprimis genera in corporibus nostris reperiuntur. Unum, quod est humor excrementitius naturalis, qui circa lienem præcipuè cumulatur, ex mente plurimum, antiquorum præcipuè, quando scil. lien obstruitur, ut sanguinis massa à fece melancholicâ separari non possit. Hinc necessario fex ista circa hepar, mesenterium & alia similia loca viciniora subsistit, sursum evaporando in cerebrum, mentem perturbat.

Coincidit cum hac sententiâ Michael Joh. Paschal. in meth. curandi, c. de melanch. Cui tamen ex toto ad sensum non præbere vult commentator ejus Petr. Paul. Pereda.

Alterum est excrementum p. n., ex adustione humoris melancholici, sanguinei & biliosi genitum, & μέλαινα χολή atra bilis nominatum. Ex priore non posteriore affectum huncce originem trahere dicti volunt autores.

Non enim nomen suum accepit à vomitu materiæ biliosæ nigrae, ut sentit Cæl. Aurelianus: sed ab ipsâ materiâ morbum hunc inducente, uti Gal. 3. loc. aff. c. 7. & 2. meth. med. c. 2. refert Melancholiam inter affectus, qui à causâ nomen accipiunt.

Græcos Latini imitati fuere, vocando Melancholiam morbum atrabilarium, ab atrâ bile ortum, teste Celsô lib. 2. c. 1.

Germani etiam hujus vocabuli primordia ex Græco sumserunt onomastico. Vocant enim Melancholey/ Schwermüthigkeit/ Melancholische Traurigkeit.

ΣΤΝΟΝΤΜΙΑ sequitur παρωνυμίαν, ubi sumitur pro delirio maniaco ab Hippoc. l. 6. aph. 21., τοῖσι μαινομένοισι κισσῶν ἢ αἰμορροΐδων ἐπιγενομένων τῆς μανίας λύσις, insipientibus si varices superveniunt aut hæmorrhoides, insaniam solvunt.

Dicitur etiam ὕδωρ vel ὕδρωψ ab Hipp. in lib. περὶ γυνῆς ic. lib. de morb. mulier. succus enim melancholicus semper sero diluitur.

A Platone vocatur furor poëticus, uti manifestè explicat in phædro, ὅς ἀνδρῶν μανίας Μουσῶν ἐπὶ ποιητικῆς ἰσχύος ἀφίκτηται πειθεῖς ὡς ἄρα ἐκ τέχνης ἰκανῶς ποιητῆς ἐσόμεθα ἀπλῆς αὐτὸς τε καὶ ἡ πείησις ὑπὸ τῆς τῶν μαινομένων ἢ τῆς σωφροσύνης ἢ φανείσθαι. Demo-

Democritus idem furoris genus intelligit, teste *Cicer. l. 1. de divinationibus*. Vocatur etiam simpliciter furor, teste *Cic. 3. Tuscul. quest.* Hinc sæpius fit, ut *Hipp. iis indifferenter utatur, & unum pro altero accipiat, ut testantur Holler. com. 3. aphor. 53. Altomar. de medic. hum. corp. morb. cap. 8. Forest. l. 10. observat. 20. in Schol.* Hinc etiam factum, uti testatur *Prosper Alpin. med. meth. lib. 10. c. 11.* quod multi celebres medici unam speciem sub aliâ comprehenderint, & uno eodemque capite de ambabus verba fecerint, ut sunt *Aretæus, Aurelianus, Paulus, & multi alii.*

Vocatur etiam amentia in Platone in *Theateto*, amentium, inquit, aliquos Deos se putare, alios avium instar volare se credidere, quæ solis melancholicis competunt, & *Galen. 2. de sympt. diff. cap. 3. classe 3.* amentiam vocat ratiocinatricis facultatis paralyfin, quod etiam *Fernel. lib. 5. pathol. cap. 2.* sic explicat.

Ἐπιθυμία jam evolvenda venit, ubi notandum, quod hic sub nomine Melancholiæ, ἀπλῶς & simpliciter consideratō, non omnis melancholia sive accuinulatio humoris melancholici intelligatur, sed εἰδικῶς & speciali denominatione & appositione partis affectæ scilicet cerebri.

Quod autem dentur speciales melancholiæ species, ad oculus patet, & quotidiana experientia hoc sufficienter probat.

C A P. II

definitionem essentialem ejusque
rationem formalem exprimit.

His itaque præmissis necessitas postulat, ut etiam de

DEFINITIONE ESSENTIALI solliciti sumus: eâ enim
omissâ res ipsa ignoratur.

Definitur autem Melancholia à Galeno lib. 3. de loc.
affect. c. 7. & Paul. l. 3. c. 14. quod sit Delirium sive deprava-
tio principum facultatum sine febre & furore, cum ti-
more & tristitia, producta sensim ab intemperie frigida &
sicca, humore vel vapore melancholico cerebrum occupante,
& spirituum substantiam alterante orta.

Nos cum Mœbio dicimus, quòd sit delirium seu de-
pravatio imaginationis & ratiocinationis, sine febre & fu-
rore, cum timore & mœstitia, à phantasmate depravato, &
spirituum animalium impuritate dependens.

Non videtur essentiam hujus affectus perfectè ex-
plicare, quando Avicenna l. 3. fen. 1. tr. 4. c. 18. & Sava-
narolla tr. 6. de agrit. capitis c. 1. rubr. 11. dicunt, quod sit
mutatio imaginationum ac cogitationum à cursû natu-
rali, ob complexionem melancholicam. Similiter se
habet descriptio Arnald. de Villanovâ l. 4. breviar. c. 18.
inveniendâ, ubi suspicatio animæ à timore ac pusillani-
mitate vocatur.

GENUS seu ratio formalis hujus affectus est deli-
rium seu depravatio principum facultatum sine febre
& furore.

Quod autem imaginatio & ratio lædatur, Galen. de
sympt. differ. c. 3. exprimere videtur, dum inquit, deliri-
um plerumque contingere, dum neque rectè imaginantur,
neque aptè ratiocinantur.

Communis tamen est ferè omnium medicorum opi-
nio, quod in melancholia sola imaginatio sit depravata,
salvis cæteris facultatibus, ratione scil. & memoria: hoc
Galenus etiam testari videtur l. 1. & Cels. l. 3. cap. 17. ejus-
dem sententiæ patronus existit. Aetius l. 6. c. 3. læsam

esse

esse in insanientibus imaginationem & ratiocinationem, servari autem memoriam, quod ex cantilenis familiaribus, quarum in furore non obliviscantur, judicat.

Nos in tali delirii specie dicimus, quòd præprimis imaginatio lædatur: ratiocinatio dein, non tamen semper juxta æqualem læsionis modum, neque in omnibus, uti *Aretæus lib. 1. de caus. & sign. morb. diuturn. cap. 5.* loquitur. *Melancholicorum enim imaginatio circa unam rem falsam plerumque, quam veram esse credunt, & phantasia depravata circa eam assentiuntur, aberrat. De reliquis prudenter sapienterq; ratiocinantur.* Hujus rei exemplum habet *Forest. lib. 2. observ. 15.* de quodam mercatore, item *Huartus scrutini sui ingenior. cap. 7.* de juvene recenset, quod deliraverit in eò tantum, imaginando se esse totius mundi monarcham, quâ ratione autem respublica posset administrari, summâ cum prudentiâ differebat.

Non autem imminuuntur istæ actiones animales, tum enim actiones imminutæ dicuntur, quando natura debiliter & imperfectè agit, & actionem vel longiore, quàm par est, tempore perficit; vel etiam nunquam perfectionem, quam debebat, assequitur: sed agunt depravatè, quia scil. principes animæ functiones non secundum naturæ præscriptum & ordinem agunt, sed vitiosè & contrariò modò actiones suas efficiunt.

Quod autem memoria neque in se neque ex accidente lædi possit, sed semper illæsa maneat, nempe quoad depravationem, exinde liquet, quia probè recordari possunt, plerique sunt callidi, imò testantur historiæ nonnullæ, in delirio carmina elegantiora composuisse, & à morbo liberati earum rerum sunt memores, quas in ipso delirio effecerunt,

Hoc autem ut eò melius possit intelligi, sciendum, quòd tres sint melancholiæ gradus, I. Est mitissimus, quando ægroti solummodo sunt tristes, meticulosi, solitarium agunt, diversa & incongrua sibi imaginantur & non loquuntur. II. Qui incongrua & absurda loquuntur, sunt vagabundi, mœrore afficiuntur, pericula metunt. III. Quando non solum imaginantur, loquuntur, sed & efficiunt.

Exempla exstant apud *Galen. lib. de diff. sympt. c. 3.* Ut autem veritas dictorum magis appareat, exempla ex fide dignis autoribus proponemus. *Alexander Trall. l. 1. cap. 17.* mulierem vidit, quæ sibi imaginabatur, ut medium manus suæ digitum constringeret, quasi in ipso totum orbem gestaret, simulq; plorans verebatur, ne, quando digitum inflecteret, totus orbis corrueret, & universa statim interirent. Sic *Lemnius lib. 2. de complex. cap. 6. it. Horat. Augen. lib. 2. Epist. 2. Thomas Bartholin. centur. 1. histor. anatom. 69.* lectu & annotatione dignas melancholicorum observationes recensent. Objectum, sive scopus, & intentio est varia, imò sæpius maximâ admiratione digna, ita ut omnes eorum absurdæ imaginationes & depravatæ actiones haud facile comprehendere nec certis classibus includi queant. Tot enim ferè sunt insanientium deliria, quòt dormientium somnia. Sic recenset *Bartholin. d. l. de viro plebejo*, sanguine melancholicò turgente, qui nasum sibi in eam magnitudinem excrevisse imaginabatur, ut publico abstineret, ne nasus à transeuntibus conculcicaretur. Sic insignis quidam eruditus nates esse vitreas sibi persuasit, timuitque rupturam, si consideret. Sic *Aræus lib. 1. diurn. affect. cap. 9.* scribit, quidam non bibebat, existimans se esse

esse lutum, pertimescens igitur, ne humore dissolve-
retur.

CAP. III

differentiam specificam ex- plicat.

DIFFERENTIA SPECIFICA in eo consistit, quod melancholici plerumque sint meticulosi & moesti præter consuetudinem, nullam autem afferre possunt rationem meticulositatis atque moestitiæ, quæ alicujus sit ponderis: & hisce à reliquis deliriis discernuntur.

Unde autem ista animi pathemata oriantur in melancholiâ, si quæritur, Resp. *Galen. l. 3. de loc. aff. c. 1.* fieri à colore atro humoris melancholici, qui phantasmata efficit nigra in cerebro. Verùm *Averrhoes* hanc sententiam tanquam inanem rejicit, *lib. 3. collect.* dicens, quod talis color niger nullatenus in cerebro gignatur; deinde, quod color nihil efficiat, nisi sentiatur; cum autem color non sentiatur in capite, non efficit istos effectus, sed sunt potiùs ab ipsa cerebri substantiâ.

Non adest febris, nec delirium est perpetuum, phrenetici enim nunquam febre carent, teste *Galen. 5. de loc. aff. 4.*

Quando autem dicitur, quod adsit febris in melancholia, illud ex propriâ illius naturâ intelligendum non est, facilè enim fieri potest, ut febris continua vel intermittens ex accidenti accedat ac superveniat.

Differentiæ specificæ locò additum fuit, sine furore, quò distinguitur à mania, quæ κατ' ἐξοχλῶ furor & insania melancholica nominatur. Mania enim semper est cum febre & furore conjuncta, teste *Hipp. 6. aph. com.*

53. Ξυγκαυθείσης δ' αὐτῆς χολῆς ἔπι πλέαν, ὡς μελαγχολικὸν
τὸ αὐτὸ πάσχειν ἤδη, μανιώδεις ἰκανῶς αἰ ἀφ' ὧσ' ὀρεσύναι γίνονται.
*bilis flava si multum exuratur, ut jam ad atræ naturam
magis accedat, furiosa & immanes fiunt delirationes.*

An autem mœror & timor sint de essentia melan-
choliæ, dubitatur à multis, quia multi dantur melancho-
lici perquam hilares & læti, qui continuo rident, ca-
nunt, alii se reges, alii monarchas esse putant. Verùm
ad hæc respondet *Riverius*, quòd proveniant ex variis
ac diversis melancholiæ gradibus & permixtionibus
cum aliis humoribus. Hoc exemplò *Parmenisci* apud
Hipp. 5. Epidem. confirmatur, quando scilicet humori
peccanti, id est, melancholiæ multum sanguinis permi-
scetur, tunc lætitia adest. Cui etiam adfentitur *Aretæus*
lib. 1. diaturn. pass. 6. cum scribit: ἦν δ' ἔξ ἀθυμίας ἀλλοτε καὶ
ἀλλοτε Διάχυσις γλῆλαι, ἠδονὴ πρὸς γέμειαι ἔπι τοῖσιν πλείστοισι.
*Si quid interdum ex animi mœrore laxamenti habetur,
exhilaratio voluptasq; plurimis advenit.*

Est autem delirium melancholicum symptoma fa-
cultatis animalis, & quidem in læsa actione. Actio enim
tripliciter lædi potest, vel enim aboletur, vel imminui-
tur, vel depravatur, melancholiam autem esse actionem
depravatam facultatis animalis, uno confirmant ore o-
mines, quæ respicit actiones principes, ἡγεμονικῶς.

CAP. IV

subjectum introducit.

SUBJECTUM hujus affectûs est duplex: *primarium & se-
cundarium.*

PRIMARIUM est *Cerebrum*: ab ejus enim læsione
omnia deliria suam quasi formalitatem nanciscuntur,
uti hoc explicat *Hippocrates lib. de morbo sacro* his verbis:

Εἶδεναι ἤδη ἀνθρώπους, ὅτι ἐξ ἕδενός ἡμῖν αἰ ἡδοναί γίνονται, καὶ
 Ὀφροσύνας, καὶ γέλωτες, καὶ παιδία, ἢ ἐντεῦθεν, καὶ λύπαι, καὶ
 αἰνία, καὶ δυσφροσύνας, καὶ κλαυθμοί. Καὶ τῷ φρενῶν,
 καὶ γνώσκομῶν τὰ ἢ αἰχρῶν, καὶ καλὰ. τῶ ἢ αἰτῶ τῷ ἢ μα-
 νόμεθα καὶ ὄφροφροσύνην. *Nosse homines convenit, non
 aliunde nobis voluptates, letitias, risus & jocos, quam
 hinc contingere, itemq; dolores, molestias, tristitias & eju-
 latus. Hâc parte sapimus & intelligimus, & videmus, &
 audimus, & turpia & honesta cognoscimus. Eâ ipsâ & in-
 sanimus & deliramus.*

Afficitur autem cerebrum tum secundum suam
 substantiam, tum secundum spiritus. In melancholia
 confirmatâ, & eâ, quæ fit per *ιδιοπάθειαν*, dum humor me-
 lancholicus in ipso cerebro colligitur & continetur, u-
 trôque modò afficitur.

In *συμπαιθῆν*, dum materia peccans non in ipsa ce-
 rebri substantiâ generatur, sed aliunde transvehitur,
 sufficit, si soli spiritus influentes, perque hos insiti alte-
 rentur & de statû suo dejiciantur, tractû tamen tempo-
 ris & ipsa substantia alterari & inquinari potest.

Ergò afficitur ut pars vivens, calidò nativò, humi-
 dô radicali, spiritibus influentibus & insitis instructa,
 secundum qualitates primas & secundas. Quoad *pri-
 mas* vix fieri potest, cum modus substantiæ in spiritibus
 alienatur, eorumque aërea & ignea natura in terream
 quasi degenerat, quin illi suò etiam modò reddantur fri-
 gidiôres & sicciôres. Quoad actiones, *qualitates se-
 cunde* spirituum & substantiæ præprimis afficiuntur, in
 his enim præcipuè instrumentalitas spirituum consi-
 stit. Subtilitas enim, tenuitas, luciditas, puritas, mobi-
 litas abolita sunt, aut imminuta.

Quanam verò cerebri pars afficiatur, Autores non

conveniunt. *Mercurialis* partem anteriorem affici dicit, ratio enim hâc in parte suum dominium habet; Huic alii contrariantur, mediam cerebri partem accusantes, ubi phantasia resideat; Sicuti *Arnald. Villanov.* præ aliis facit, dum locum in melancholiâ læsum, mediam cerebri cellulam ponit.

Dubium alicui movere potest sententia *Coi*, cujus meminit *Galen. 3. de loc. aff. 7.* ubi in melancholiâ cerebrum affici dicit, non secundum corpus, sed secundum mentem. Bene tamen explicat *Pergam. d. locò*, quod per mentem temperiem hîc intelligat, quæ variè in dicto affectû læditur, prout substantiæ inest. Quoad spiritûs affici, demonstrat *Thom. Erast. in diss. med.* Verum, cum nulla sit certa facultatum animæ in cerebro sedes, dicimus, quod tota cerebri substantia in melancholia afficiatur, secundum substantiam & secundum spiritûs animales, ut simile, temperatum, & organicum. Utrumque, & temperamentum & organicam constitutionem, confirmat *Abensina*, dum in hoc affectu malitiam complexionis frigidae ac siccae, complexionem luminosi ad tenebras permutantem in cerebro agnovit.

SECUNDARIUM SUBJECTUM est totum corpus, inque eò cor. Est enim sanguificationis & generationis humorum auctor primarius. Quod autem non cerebrum, sed cum cerebro cor etiam afficiatur, extrâ dubium est. Sicuti enim in animi pathematibus videmus, cor exultare, comprimi, angustari, tristari, ita & hîc aliter fieri non potest, passionibus imaginationis, (mœrore & tristitiâ,) diù perseverantibus, quin cor tandem in consensum non trahatur. Coafficitur autem cor præcipuè in confirmatâ, & quæ est *ιδιωματική*, & diu durat.

Non-

Nonnunquam enim concomitanter, nonnunquam antecedenter causarum focus est.

Non est possibile, inquit *Avicenna*, ut delirium melancholicum fiat absq; communitate cordis: & propter hoc necessarium est, ut associetur cura cordis cum curâ cerebri in hâc ægritudine. Quæ fusiùs explicata videantur apud *Mercurial. l. 1. c. 10. prat. pract.* Cor est officina quasi & principium, in quo melancholia in tali statû præternaturali generatur; Cordis enim temperies corrupta corrumpit temperiem aliarum partium.

CAP. V de causæ immediatæ explanatione agit.

CAUSA IMMEDIATA ut aliorum deliriorum, ita præprimis melancholici, in spiritibus est quærenda. Estque nihil aliud, nisi *dispositio illa p. n. spirituum animalium* opaca, crassa ac tenebriosa cum depravatione phantasmatum. Hoc declarat *Galenus 3. de loc. affect. c. 7. & clarissimè repetiit 2. caus. sympt. c. 7.* Licet autem nonnulli depravationem phantasmatum solam pro causâ primariâ habere velint, existimantes, spirituum vitium hîc concurrere solùm mediatè, meliùs tamen in jam dictâ læsione acquiescimus, hæc enim si adest, simul depravatio phantasmatum propter eam contingit. Omnis enim actio immediatè & principaliter profluit ex suâ facultate, quia autem facultates ex propriâ suâ naturâ alterari non possunt, necesse erit, ut, quando aberrant à suâ actione, illud ab aliquo extrinseco eveniat. Extrinsecum autem illud est spiritus animalis, in quò
facul-

facultas recipitur, quò tanquam instrumentò utitur; hinc si fit, ut spiritus evadant frigidi & sicci, obscurè suas exercent operationes, ac depravatè cum mœrore & mœstitiâ.

Spiritus autem isti sunt duplicis generis, vel insiti vel influentes: Insiti pertinent ad ipsam cerebri temperiem, eamque constituunt; Influentes ex caloris foco, corde scilicet profluunt, iisque in officinâ spiritus animalis scilicet probè coctis fit animalis. Utrique in melancholiâ afficiuntur. Mala enim dispositio spiritus influentis phantasmata ita afficere potest, ut aliter affectui repræsententur, ac reverà sunt: unde à Galen. 3. loc. affect. c. 6. obscura & atra nominantur, & l. 2. causar. & sympt. mœrorem & tristitiam efficere dicit, ut l. 2. de sympt. caus. cap. 6. mutuato ab exterioribus tenebris exemplò in hæc verba erumpit: ὁρῶμεν ἔξωθεν τὸ σῶμα τὸ εἶδέν ἕτως ἡμῶν φοβερόν ὡς τὸ σκότος. Όταν ἐν οἴῳ σκότος πῶς χυθῆ τὸ λογιστικῶν μορίων τῆς ψυχῆς, ἀναγκάσιον αἰεὶ φοβεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον, ὡς ἀνὰ αἰεὶ τὴν αἰτίαν τῆς φόβου συμπεριφερόμεν τὸ σῶμα. Videmus extra corpus nihil ita nobis terribilius, quam tenebras, ergo cum tenebra rationi circumfusa sunt, necesse est, semper hominem timere, ut qui semper causam timoris cum corpore circumfert.

Aliam causam proximam agnoscunt Hier. Fracastor. l. 2. de intellectu, Roder. à Castro, Argenter. comm. in l. 9. art. parv. Galeni, intemperiem utpote, quæ tamen mediatarum numero meliore jure adsocianda. Ut & multum dubii in se habet Joh. Bapt. van Helmont opinio, tr. de sede morbi in anima th. 12. exposita, cum ibi vult, fabricam noxiarum imaginationum circa orificium stomachi dictum œsophagum esse, & ibi quoque immediatam melancholiæ causam quærendam. Aliorum

rum Hermeticorum prius sublimatus ac ☉ venenosum arsenicale certò modò, inter mediatas causas stare possunt.

Chimici obscurè admodum & confusè causas melancholiæ explicant, rejiciunt primas qualitates, ac si meræ sint phantasticæ, & in *spiritu vitæ venenò mercurii infecto* causam quærunt, perhibentes, mercurium ex sublimatione à salibus venenositatem quandam assumere, eamque spiritui vitæ communicare, ex quibus postea melancholia oriatur.

Paracelsus tr. 1. c. 5. de morb. ament. ita scribit: *cum spiritum suum à se rejiciunt quatuor humores, ob sui redundantiam, eundemq; ad cerebrum sublimant, melancholia infertur, quatenus vitæ spiritui communicatur, eundemque enervat, & languefacit &c.* *Helmontii* cogitata de melancholia, in libro *ignota actio regiminis inscripto thesi 26.* qui in melancholia per vasa sanguiflua neque vapores neque humores deferri, sed stomachi, cui sensitivam animam, imò ipsam rationem adscribit centraliter, imperium dilatat, nemo facilè intelligit.

Astrologi lunam accusant lumine vacuam, cum Saturno conjunctam imprimis in horoscopo. Deinde Mercurius à Saturno in horoscopo læsus, homines ad melancholiam summè proclives notat.

Causa pravæ hujus spirituum dispositionis, sine quâ non, quæ inter proximiores primum obtinet locum, est *humor melancholicus*, qui (1) spiritibus animalibus hanc obtenebrationem conciliat, frigidâ & siccâ temperie stipatus, ad figendos & densandos spiritus maximè conducens. Idque vel immediatè in capite, vel mediatè in toto corpore aut nonnullis ejusdem partibus, ut liene, qui, juxta commune sentiendi placitum,

est officina, in quâ humor melancholicus coquitur, generatur & perficitur, quamvis limitationem pati possit benè hæc opinio. (2) vapor ab humore in vasis mesaraicis, hepate, intestinis, utero, & aliis corporis partibus stagnante, ortus, & ad cerebrum missus melancholicum hoc phantasma excitat. (3) impedita sanguinis circulatio huic malo incunabula præbet, sanguis enim quietus, vel in vasis consistit, vel lentè movetur, sive hoc fiat in totò corpore, sive in aliquâ parte; vel putrescit, vel inflammatur, vel in flatus resolvitur; hinc spiritus pauci & impuri generantur, ad cerebrum delati postea malum hoc augent & producant.

Via autem, per quas humores & vapores ex infimi ventris partibus ad cerebrum transvehuntur, sunt secundum veteres venæ, secundum Harvejum & recentiores arteriæ. Utraque vasa possunt accusari.

Cur autem melancholici tam absurda, ridiculosa, & quæ ferè incredibilia videntur, sibi imaginentur, hoc ex proximâ melancholiæ causâ patet. A vitiosâ scilicet dispositione spirituum, qui à vaporibus melancholicis inquinantur, turbantur & agitantur.

Sunt autem melancholicorum deliria instar phantasmatum somniantium, nihilque ferè aliud, quàm vigilantium somnia. Sicuti enim dormientes mira & absurda componunt: ita melancholici tanquam vigilantes idem faciunt. Hic non incommodè adduci poterit similitudo, quam *Aristoteles l. de insomn. c. 3.* affert: Sicuti enim in aquâ commotâ aut nulla effigies redditur, quæ appareat, aut redditur obscura & flexuosa; immotâ autem aquâ nativa rei imago apparet, ita quoque cum dormientibus & delirantibus sese res habet.

Dicet aliquis, tenebræ spiritibus animalibus indu-

ductæ, & color niger humoris melancholici, sensûs internos afficere non possunt, quia nihil est in intellectu, quod non priùs fuerit in sensu: recensita oculis non offeruntur, E. à sensibus internis non possunt percipi.

Verùm huic respondet *Riverius*, quod color humoris melancholici, aut spiritus tenebricosus sensûs internos respectû coloris non afficiat, sed, quatenus est aliquid præternaturale in cerebrò, quod actiones lædere potest.

Spiritus enim animales ad cerebri actiones ritè obeundas, puri, tenues ac perspicui esse debent; sin autem impuri, tenebricosi ac crassi fiunt, actiones cerebri vitiant, quatenus species à sensoriis transmissas, veluti inficiunt, sicuti vitrum coloratum species objectorum eodem modò infectas repræsentat. Huc etiam referri possunt occultæ qualitates; dispositio enim ista melancholicorum p. n. non est simpliciter opaca, sed occultum quid subesse, ex eo liquet, dum imaginationi satis fit, sanitati restituuntur, sicuti illi accidit, qui nasum magnum se habere putabat, farcimine appositò & remotò iterùm convaluit.

CAP. VI

causas mediatas proximiores

& remotiores recenset.

CAUSÆ MEDIATÆ PROXIMIORES, quarum jam ex parte facta fuit mentio, sunt HUMORES melancholici in sanguine contenti, qui spiritûs animales tenebricosos & nebulosos reddunt. Generantur autem ac cumulantur ejusmodi humores (1.) in venis mesarais, levi φλογώσι incalescunt, & capiti molesti esse pos-

sunt. (2.) In liene & hepate ex cibis crassi succi collecti, cum per alvum aut hæmorrhoides non excernuntur, ἀθυμία, animi deliquia & δυσθυμία, moestitias melancholicas excitant, teste Gal. 6. loc. affect. c. 1. (3.) In partibus generationi dicatis à femine corrupto & retento. Quod præprimis foeminis libidini indulgentibus, viduis & nubilibus virginibus accidit, autore Galeno 6. aff. c. 5. (4.) In hypochondriis, circa mesenterium & lienem, quando vel propter obstructionem massa sanguinea à fece melancholicâ separari non potest, tunc per vasa communia spiritus animales inquinantur. (5.) In corde & totò corpore, quando sanguis melancholicus in vasis majoribus abundat, ad cerebrum delatus, malum producit. (6.) In ipsâ cerebri substantiâ, ut hoc ex antecedentibus patet.

In hisce partibus omnibus sanguis ex mente Galeni atrabiliosus fieri potest, interdum in una, interdum in pluribus simul affectis & diversâ temperie præditis partibus. Ut cum ἀνίπνεαξία inter ventriculum occurrat & jecur; ille laborat intemperie frigidâ, hoc calidâ: Qualis oppositio in hoc affectu frequens est, unde variorum humorum miscella. Vapores consimili modò nocere, non solum Galen. 3. de loc. affect. c. 7. docet, sed ad unum ferme omnes autores confirmant.

Similiter CAUSÆ REMOTIORES NATURALES sunt TEMPERAMENTUM vel totius corporis frigidum & siccum, vel ipsius cerebri, vel cordis. Qui enim naturâ frigidum & siccum cor habent, ad melancholiam facilè inclinant, vel qui calidum habent cor, & cerebrum humidum, facilè tentantur melancholiâ, uti Avicenna docuit. Utrumque ergo temperamentum, frigidum & siccum, & calidum & humidum disponit ad hunc affectum, primum cumu-

lando melancholiam naturalem in corpore, alterum
copiosam generando melancholiam excrementitiam.

ÆTAS senilis ac consistens succedit, quod *Galen.*
3. aph. 30. confirmat de consistente, cui proprium est, ge-
nerare melancholiam, *Cælius Aurelianus l. 1. diurn.*
c. 5. juvenibus & mediâ in ætate sæpius accidere, quam se-
nibus & pueris ostendit. SEXUS etiam huc spectat, vi-
ros proniores, fœminas rarius succumbere hõc mor-
bo, propter nimiam humiditatem, olim *Abensina* do-
cuit. *Hippocrates de virg. morb.* mulieres præfert. Sunt
enim humidiores & debiliores, & ob ingenii imbecil-
litate facile depravatur earum imaginatio.

Ex rebus NON NATURALIBUS primò occurrit AËR
frigidus ac siccus, vel etiam calidus & siccus. Calidus
enim aër humores adurit: Frigidus, dum & inspiratio-
ne & per poros corpus nostrum intrat, corpus refrige-
rat, humores densat, poros claudit. Constitutio aëris
ab *anni vicissitudinibus* multum variatur. Hinc *autu-
mnus* admodum fertilis est ad malum hocce producen-
dum. Unde etiam à *Galen. 3. aph. 10.* inter morbos autu-
mnales refertur, ut & *Ver*, teste *Hippocrate 3. aphor. 30.*
τὸ μὲν ἤθερ τὰ μανικά, καὶ μελαγχολικά, καὶ τὰ ἐπιληπτικά &c.
*Et enim vere insania, melancholia & epilepsia, &c. vide Au-
torem.* Item *venti australes & boreales* melancholiæ au-
xiliatrices manus porrigunt.

VICTUS *ratio* maximum adjumentum confert. Hinc
non absurdè *Galenus* dixit: Naturas optimè constitutas
ab erroribus in victu commissis maximè affici posse.
Peccant autem præprimis cibi & potus crassi, saliti, fu-
mò indurati, mali succi, *δύσπεπτοι*, vinum crassum ac tar-
tareum, aqua impurior, cerevisia non probè defecata
& recens: quid hæc valeant, testatur *Abenzoar, Tezir.*

SOMNUS turbulentus, excessivus, profundus, somniis plenus, non rectè institutus, nimis longior, pigros ac torpidos sensus reddendo multum occasionis potest subministrare. VIGILÆ immodicæ & diuturniores, cum profundâ meditatione, & nimiâ animi intentione suô non carent damnô. Hinc etiam fit, ut maxima pars literatorum, qui lucubrationibus nocturnis continuis incumbunt, non tam corpore, quàm animo lædantur.

MOTUS immoderatus, *exercitia* intempestivè statimque à sumto cibo instituta, vel nimia pigritia & otium, vita sedentaria, humores cumulant, & obstructions faciunt.

EXCRETA & RETENTA peccant, quatenus ea, quæ naturaliter excerni debebant, retinentur, aut retinenda excernuntur, ut alvi feces, urina, mensium suppressio, hæmorrhoidum intempestiva evacuatio: Quæ omnia mentem à naturali constitutione dimovere valent, teste *Gal. l. 3. de humor. c. 26. & Zacutô Lusit. l. 1. prax. admir. obs. 50.*

ANIMI *παθήματα*, ut mœror, cordis angor, tristitia sola multos ad melancholiam disponit, teste *Quercetânô in diet. polyhist.* Spiritus enim dissolvunt, corpus refrigerant & exsiccant, coctionem vitiant, itaque melancholicos affectus inducunt, uti hoc multis probari posset exemplis, si temporis penuria permitteret. Interim vide *Mercurialem tomô 3. consult. 3. Plater. l. 2. observ. it. tomô 1. pract. c. 5. Christophor. à Vega lib. 3. de arte med. c. 14. &c.*

CAUSÆ PRÆTERNATURALES etiam ad melancholiam disponunt, ut sunt febres prægressæ, teste *Galeno 3. de loc. affect. c. 7.* Mania plerumque terminatur in melancholiam, item epilepsia, phrenitis, contusio, vul-

vulnera capitis, passiones hystericæ, philtrea. De quibus omnibus plena sunt practicum scripta, quæ sæpè corpus & animum ad melancholiam disponunt.

RES SUPRA NATURAM à gravissimis sacrarum profanarumq; rerum historiographis agnoscuntur, quod permissu supremi numinis spiritus impuri corporibus sese insinuent, retentique bonam vastent valetudinem. Sed hosce fines transgredi nolentes, aliis considerandum relinquimus, an cacodæmon immediatè, an mediante humore melancholicò agrotorum corpora mirificis modis instruere queat, ut admiratione digna, & supra vires humanas facere, de secretis naturæ disputare, linguas exoticas, quas nunquam didicerunt, loqui sciant. Ulteriore de hac materiâ informationem qui desiderat, adeat *Joh. Vierum cap. 25. lib. 4. it. c. 9. 10. & seqq. lib. 3. de lamiis.*

CAP. VII.

De melancholiæ differentiis in genere.

DIFFERENTIA RATIONE GENERIS melancholiæ est varia, prout ipsum delirium est varium. Alia enim est communiter sumpta cum mœrore & tristitiâ, alia cum aliquali truculentia. Alia hæreditaria, alia magna, parva alia. Respectu temporis, alia est recens, alia inveterata, quæ plerumque usque ad mortem comitari solet. Alia continua, quando fomes in ipsa cerebri substantiâ jacet, alia intermittens, quæ certas temporis periodos observat, & est per consensum. Alia vehemens, quæ ad

maniam accedit, quæ neque precariis persuasionibus neque plagis inhiberi potest, alia mitis, quæ facile componi potest.

Ratione SUBJECTI, quædam est cerebri, quædam hypochondriorum, alia uterina, alia totius corporis, alia per essentiam, alia per consensum.

Respectu CAUSÆ efficientis totuplex est melancholia, quotuplex est varietas causarum. Vel enim solabilis, vel sanguis adustus, vel cruditates obstructions facientes accusantur. Humor enim melancholicus in aliis est purior sive melior, in aliis impurior sive deterior: In aliis planè aduritur, unde in maniam facile transit. Huc etiam ipsius cerebri & totius corporis constitutio spectat. Sicuti enim, inquit *Sennertus*, vinum mores potantium mutat, ita humor melancholicus laborantium constitutioni sese accommodat. Huc referri quoq; potest vitæ genus, usus & consuetudo, & quæ sunt alia.

CAP. VIII

signa diagnostica continet.

SIGNA DIAGNOSTICA sunt duplicia, communia & propria. Communia ab *Aretæo* sequentia recensentur. Sunt enim melancholici quieti, abjecti torpentesque absq; ullâ causâ, in iram proni, color corporis & faciei subniger, aspectus torvus, cum capite in terram demisso, vigilant, ex somno tumultuose excitantur, tristes, meticulosi, mœrore imbuti sine ullâ causâ manifestâ, teste *Galeno 3. de loc. aff. cap. 7.*, absque febre, quod idem *Galen. 2. de causa sympt.* testatur. Præterea sunt pusillanimi & desperabundi in divitiis, fortunis & honoribus consequendis, & quæ omnia sunt, quæ in practico-
rum prostant scriptis. Pro-

Propria quod attinet, delirium melancholicum satis est manifestum, & in præcedentibus hæc fusè fuere explicata.

Incipientem melancholiam quod spectat: Prodit illam solitudinis amor & taciturnitas, quod annotavit *Hippocrates l. 2. Coac. c. 24.* cum abjectio animi, ait, taciturna, & solitudo quæsitæ, ipsæ per se sui autores melancholiam notant, oculis fixis intenti sedent, ob siccitatem organorum vaporumque crassitiem, vigiliis vexantur, sæpè vertigine infestantur, quoties vapores cum impetû adscendunt, tinnitum aurium sentiunt, dum vapores non solum spiritibus animalibus, sed & sensibus externis permiscuntur, hinc modò strepitum aquarum præterlabentium, modò campanæ sonitum audire videntur.

Confirmatam indicat timor & mœror continuus, qui sine ingenti delirio conservari nequit, teste *Hippocrate 6. aph. 23.* Has passiones animi alia comitantur, ut sunt suspiria de insidiis clam sibi paratis, de philtris, venenis: Nemini, ne amicis quidem, fidem adhibent, mortem optant, nihilominus tamen eam fugiunt & formidant, quod *Galenus* notavit, *3. loc. affect. 7.*

Ratione SUBJECTI, ubi considerandum, an sit essentialis an sympathica; *Essentialem* detegunt causarum prægressarum ac symptomatum atrocitas, vigiliæ nimix, sollicitudo ingens, vertigo major, subitus terror, &c.

Sympathicam indicant intermissio delirii, & partium inferiorum simultanea læsio. Quod autem hæc distinctio non exiguum in curatione usum obtineat, testatur *Gal. 3. de loc. affect. c. 7.* & per modum administrandi V.S. demonstrat.

Hypochondriacam prodit astus in præcordiis cum sputo copioso, ructûs acidi, flatûs, rugitus ventris, appetitus inexplebilis, compressio diaphragmatis, lienis, hepatis & mesenterii tumor.

C A P. IX

prognosticum fontem aperit.

PROGNOSIN quoad, *Galenus 6. aphor. 52.* nullam desipientiam tutam esse dicit, ita & melancholica desipientia non erit tuta. Periculosa autem est, tum, quia læsio est in parte principe, ejusque actiones turbat: tum, quia in intemperie frigidâ & siccâ, quæ vitæ nostræ e diametro est contraria, consistit: Non tamen simpliciter est lethalis, nisi ægri vel sibi ipsis violentas manus inferant, aut fame pereant, cum nullum cibum sumunt.

Prognosin autem *ratione* GENERIS quod attinet, melancholia non est lethalis, effato *Hippocr. 1. de morb. sect. 2.* ubi ait, atram bilem non esse lethalem, nisi simul concurrant alia mala, quæ faciunt lethalem.

Incipiens facilior, confirmata difficilior curatû, citior, quæ fit cum risu, hæreditaria verò vix unquam medicamentis cedit: vide de hæc effatum *Hipp. aphor. 6. sect. 8.*

Ratione SUBJECTI levior curatû est sympathica, periculosior essentialis. Viri mulieribus minus habentur desperati, & viri facilius pueris & senibus convalescunt.

CAUSÆ *ratione*, si à simplici humore melancholico,

co, gravior est affectus. Si à sanguine permisto, facili-
or; Corrigitur enim à sanguine malitia complexionis
frigida; præterea facilius aufertur, quæ ab atrâ bile le-
viter adustâ, quàm quæ à vehementer retorridâ prove-
nit. Pejor, quæ à bile assatâ emanat. Pessima autem
est, quæ agit occultis qualitatibus, cujus cognitio & cu-
ratio perquam difficilis est.

Quoad melancholiæ LONGITUDINEM & BRE-
VITATEM, inter affectûs chronicos est referenda, &
observatum fuit, non convalescere ægros, si in usurpan-
dis remediis non obediant, sed ad extremum vitæ ter-
minum delirent.

MODUS EVENTUS est vel ad vitam vel mortem;
Ad vitam, factâ magnâ aliquâ humoris peccantis evacua-
tione: de quâ loquitur Hippocrates 6. aphor. 21. Τοῖσι μαι-
νομένοισι κισῶν ἢ αιμορροΐδων Ἰππικρομένων τῆς μανίης λύσις,
*Si insanis varices aut hemorrhoides superveniunt, fit ma-
niæ solutio.*

Galenus rectè hunc aphorismum loqui judicat de
melancholico delirio, in quo sæpius talis fit solutio.

Permutatione in alium morbum factâ, ad salutem
terminatur, melancholicò humore peccante ad alias
partes detruso, de quo loquitur Hipp. 7. aph. 5. & Cels.
lib. 2. cap. 8.

Ad mortem terminatur in apoplexiam, ut est 1. de
morb. sect. 2. t. 13. in epilepsiam *Galen. lib. 3. d. l. a. c. 7.*
in maniam teste *Aretæo 1. de caus. diut. pass. c. 5.* in amen-
tiam denique perpetuam, ut hoc multa testantur ex-
empla.

C A P. X.

Fons therapeuticus generalis.

CURATIO non est procrastinanda, inquit *Aretæus l. 1. diu-
turn. cur.* sed maximè maturanda. Absolvitur autem
curatio suis, quibus nititur INDICATIONIBUS, curatoria,
præservatoria & vitali.

Curatoria desumitur à morbis, qui melancholiæ
fomitent præbent, eorumque ablationem indicant.

Præservatoria humores melancholicos, tanquam
causas, amovendos, & symptomatum mitigationem re-
spicit.

Vitalis considerat vires, quæ servandæ sunt. Quia
autem cerebrum tum secundum primas, tum secun-
dum secundas qualitates læsionem patitur, indicatur &
temperamenti conservatio, & spirituum vitalium cor-
roboratio. Cor enim coafficitur, & reliqua viscera,
quibus sua temperies restituenda & conservanda. *Pa-
racelsus tract. 1. de morb. ament. c. 2.* ad duas causas in-
curatione respiciendum monet, ut vapores ex destilla-
tione consumantur & dissipentur, & quod ex sublima-
tione coagulatum est, resolvatur & reducatur.

Hiscæ autem tribus indicationibus satis fieri pote-
rit triplici auxiliorum materia, chirurgicâ, pharmaceu-
ticâ & diæteticâ.

CAP. XI

chirurgici fontis auxilia proponit.

EX fonte CHIRURGICO ut primâ fronte occurrit ma-
gnum illud auxilium, VENÆSECTIO, ita magni & in-
hoc affectû æstimanda venit. In iis, in quibus sanguis
abundare apparet, statim ab initio potest adhiberi in
cubito, ex mente *Aretæi lib. 6. c. 10.* præsertim, ubi con-
fue-

sueta sanguinis excretionēs sunt suppressa; In mulieribus, quibus menses defecerunt, venam in talo secare oportet, docente *Alexandrō Trallianō lib. 1. c. 16.* Si autem morbus sit ab adusta melancholiā, tunc, docet *Galenus 3. de loc. affect. c. 7.* secandam esse venam communem dextri brachii.

Quantum mittendum determinatū est difficile. Quantitas tamen ab indicantis læsione majori & minori desumenda est. Si enim sanguis niger fuerit, in convenienti quantitate erit educendus, si tenuis & bonus, statim comprimendus, quod *Gal. locō cit.* dignum observatū judicat.

Tempus venæsectionis commodissimum videtur initium, secundum *Abensina & Aretæum*, antequam altas radices malum agat.

Verum recentiores, quia melancholia est affectus chronicus, nec admodum urget, benè præmittunt aliquam præparationem & humorum purgationem. In actu præservatorio potest ex præcepto *Galeni* sanguis ex hæmorrhoidibus educi vere & autumnō, uti hoc testatur *7. aph. 47.*, qui quotannis melancholiā corripuntur, præservet purgatio per alvum, post per hæmorrhoides.

Venæsectioni succedunt CUCURBITULÆ cum scarificatione iteratā & profundā, si vires venæsectionem renuunt. Licet enim respectū V. S. non tantum allevamenti afferant juxta quosdam, id tamen, quod flatulentum & tenue, absument, non derelictā etiam portione crassiore sanguinis, in vicinis partibus latente.

Non scarificatæ & cœcæ, multā cum flammā applicatæ & hypochondriis & partibus affectis affixæ, egregiè flatus dissipant, materiamque evocant.

CAUTERIA rarō quidem in usum veniunt; non ta-

men sunt omninò adspernanda. Modum & usum cauteriorum explicat *Thomas Fienus de caut. lib. 2. cap. 6. § 14.* *Severinus* cauteria cum felici successû admovit. Sic refert quoque *Gorgonius* quendam, post vulnus in capite acceptum usque ad cranium, liberatum fuisse à melancholicis symptomatibus, quàm diù vulnus fuit apertum: eò autem clausò rursus iis correptum fuisse. Ex analogia colligunt, cauteria eodem locò applicata, maximè proficua fore. Alii huic sententiæ cōtrariantur, censentes humorem esse fixum & radicatum, suâq; naturâ gravem, ut nullò modò per cauteria eradicari possit. Quibus tamen fides ex toto non habenda.

FONTICULI à nonnullis in essentiali commendantur, vel in sincipite, vel in occipite, præcipuè autem in sincipite, ubi sutura coronalis & sagittalis in medio capite concurrunt. Ajunt enim, vapores fuliginosos facilius resolvi, cum patentiore habeant exitum, & desperatis auxilium attulisse visi sunt, quod probant exemplis. Sic *Salustius* refert, mulierem ex alto cadentem fractò craniò à melancholia fuisse liberatam.

SETACEUM inter secundam & tertiam vertebra[m] cervicis applicatum, magni usûs æstimatur. Nota enim est perpetuæ veritatis Hippocratica regula, quæ supervenientia solvunt morbos, ea, si præcedant, ab ipsis præservare.

Hoc auxilii genus ipsa natura nos docuit. Dum enim varices molitur natura in cruribus, delirium minuitur, teste *Hippocr. 6. aph. 21.* Ideò maximam laudem merentur, quod suppleant locum obsessum, in quibus natura graves & diuturnos curare solet morbos, atque laudabiliores sunt, si sint infra morbum.

FRICTIONES & LIGATURÆ ad vaporum discussionem revul-

revulsionemque diversis in partibus pro medici scopo
& intentione utiliter institui possunt.

CAP. XII pharmaceutica proponit præsidia.

PHARMACIA consistit in legitimâ humorum pec-
cantium alteratione & educatione, viscerumque cor-
roboratione.

LENIENTIA præcedunt, si æger illa admittere vo-
luerit, quò primis viis onere suò levatis, reliqua facili
cum successu operari queant.

Parantur ex *cassia, manna, sirupo rosar. solut. pulpâ
tamarind. myrobal. fol. senæ, fumar. tartaro, &c.*

℞. *pulpâ tamarind.*

senæ Alexandr. aa. ℥ss,

rhabarb. ℥iij,

4. flor. cordial. aa. ℥j.

Coque in s. q. aq. fumar. Colatura

℞. *℥viiij, adde sir. ros. solut. ℥j.*

M. D. S.

Blut-reinigender Trancet auff 2. mahl.

℞. *sir. de scolopend.*

epithymo,

polypod. aa. ℥j,

aq. borrag.

buglosse aa. ℥ij.

M. D. S.

Blut-reinigendes Trancetlein.

PRÆPARANTIA his succedunt:

℞. *Seri lactis depurati* ℥j,
crystall. Fri ℥. *Oli irroratorum, & in phia-*
lâ vitreâ tritorum ℥℞,
conserva rosar.

violar.

nymph.

portulacæ aa. ℥ij.

Conjungenda stent per noctem in digestionem,
manè colentur cum expressione.

M. D. S.

Digestiv-Tranck auff einmahl ℥iv.

℞. *croci* ℥ *aperitivi,*
crystall. Fri aa. gr. xv.

M.

F. l. a. *pulvis, dividatur in duas partes*
æquales. D. S.

Digestiv Pülverlein,

℞. *essentia Stis liquida,*
fumar.

cent. min. aa. ℥℞.

Misce exactè. D. S.

Digestiv-Essenz.

Post præparationem humorum EVACUANTIA per superiora & inferiora sunt propinanda. Quæ per superiora purgant, VOMITORIA vocantur, ea qua maximè in usu sunt, præprimis mitiora, ad evacuandam melancholiam & pituitosos humores, qui semper ferè in melancholicorum ventriculis reperiuntur, qui, si relinquuntur, in melancholiam facile converti possunt.

℞. croci metall. absinth. gr. iv,
conserva rosar. ʒj,
℞. cinnam. gutt. ij.
M. F. l. a. bolus. D. S.
Brech-Bislein.

℞. croci metall. simplic. gr. x,
vini Hispan. ʒiiij.
Stent per noctem in infus. manè coeantur.
D. S.
Brech-Wein.

℞. vitri ʒnii gr. v,
vini Francici ʒiiij.
Stent per noctem. Colatura
adde oxysacchari scillit. ʒiʒ.
D. S.
Brech-Julep.

CLYSTERES alvum evacuantes & humectantes,
humores derivando ad subtrahendam materiam mor-
bificam, conveniunt. Si enim alternis diebus injician-
tur, vel Indies, successivè materiam ex partibus vicinis
ad intestina deducunt. Tutior enim clysterum usus,
quàm purgantium per os assumtorum, propter fastidium
& morbi diurnitatem.

℞. rad. althæa,
polypod. aa. ʒʒ,
fol. parietar.
mercurial.
malvæ,
violar. aa. mj,
fl. chamameli mʒ,

sem. lini ℥℞,
passul. major. ℥ij.
Coque in s. q. aqua fontana. Colatura

℞. ℥j. Adde & dissolve in eâ
elect. lenitivi ℥j,
diacass. ℥℞,

⦿ viol. ℥j.

M. F. clyster.

D. S. Ausführendes Clystier.

℞. rad. polypod.

gram.

cichor. aa. ℥℞,

fibr. helleb. nigri ℥iij,

rad. buglossæ,

fœnic.

filic. aa. ℥ij,

herb. malvæ,

pariet.

althæa,

ꝯial. aa. m℥,

prunor. No. xv. sem. 4. carmin. a. ℥j.

Coq. in s. q. ∇. puræ. Colatura ℞. ℥x.

adde & dissolve

elect. lenitivi cathol. ℥j,

diaphæn. ℥℞,

hieræ simpl. ℥iij,

⦿ chamemeli ℥ij,

vitell. ovor. No. 1. *ci ℥℞.

Misceantur.

D. S. erweichendes Clystier.

Evacuantiæ per INFERIORA, propriè sic dicta purgan-

gantia, nunc sequuntur, quæ in principio mitiora esse debent, in progressu fortioribus curatio continuari potest; Ubi tamen notandum, quod semper corroborantia sint intermiscenda, propter facultatem vitalem; Deinde, quod medicamenta, quæ propinantur in formâ liquidâ, optimè possint exhiberi.

Ab usu hellebоторum desistunt, qui cum *Massar. lib. 2. pral. c. 21.* pro noxio ac periculoso medicamento habent, & juxta *Avicenn. l. 3. fen 1. tr. 4. c. 19.* cum timore adhibendum censent. Ast metus hic vanus habebitur ab iis, qui helleborata præparata cum prudentiâ adhibent, ut suadet cum *Bruelle, Aëtius serm. 2. tetrab. c. 10.* Humectantia etiam dictis helleboratis admisceri, *Oribas. l. 8. collect. c. 2. & seq.* ostendit, quò siccitas corrigatur. *Pilulæ de lap. lazuli,* quas loco hellebоторum commendat *Aben Sina loc. cit.* magis suspectæ sunt *Saxonia* ob vehementiam.

Rx. extracti helleb. nigri gr. iv,
Dissolvantur in s. q. essentia anagallid. & sir. de pom.
laxativi. Adde

℞. hyper infer. purg. gr. iij.
M. D. S. Purgier-Safftlein.

Rx. extracti melanogogi Quercet. gr. viij,
senna g. xj.

Dissolvantur in s. q. v. anagallid. & hyper.
sir. de pom. laxativi ℥iij.

M. D. S.

Purgierendes Träncklein.

Rx. fibrar. helleb. nigri preparat. ℥j.

Infunde per triduum in aqua pluvialis ℥viij.

Coque ad consumptionem ℥iij. lentò igne.

Colaturæ adde sirupi de pom. laxat. ℥iij.

M. D. S.

*Purgier = Träncklein/ de quâ cochlearia quatuor
in jusculo sumenda.*

Rx. massa pil. tartar.

extracti helleb. nigri aa. ℞.

M. F. cum sir. de cich. cum rhab. pil.

No. xxxj.

D. S. Purgierende Pissen.

℞. extracti helleb. nigri gr. iv,

mechoac. gr. vj,

diagrid. ꝑrati gr. vj,

MP. tartar. gr. ij,

c. — ꝑri s. q. f. l. a. pilula.

D. S. ut supra.

℞. sir. Donati ab Altomari ℥iij,

extracti fol. senæ ℞j,

aq. fumar. ℥iij.

M. F. l. a. potio.

D. S. Purgier = Träncklein.

DIURETICA, tam vegetabilia, quam mineralia, ut sunt *spiritus salis, urina, tartari*, non negligenda, quæ præprimis conveniunt in melancholia à toto & hypochondriacâ.

SUDORIFERA etiam eligenda temperata ex *cornu C. phil. preparato. lap. bezoard. ꝑ diaph. bezi minerali simpl. vel cum sole & lunâ composito*, in convenientibus vehiculis: *Mistura simplex ex — Oli phil. theriacali camphorato & ꝑ preparata. Dos. ad ℥℞.*

℞. ꝑ.

℞. ꝑ. diaphor. ℞,

℞. cent. min.

card. bened. aa. gr. v,

eleosacchari citri g. iij.

M. D. S.

Schwitz-Pulverlein.

℞. tinctura bezoard. ℞j,

℞. viperini rpl. gr. vj.

M. D. in vino. S.

Bezoardische Schwitz-Tinctur.

PARTICULARIA *caput evacuantia* in essentiali melancholiâ, per nares, os attendenda, ut sanguis defecator ad cerebrum perveniat. *Lac, in quo hellebori macerata radix & elaterium*, attrahatur naribus. Errhinus ex rad. ireos & euphorbio paratus pulvis officium suum præstat.

Salivatio artificialis, per inunctionem mercurialem, & excrementitios humores per sputum evacuan- dos ex toto corpore, per arterias salivales, & ductûs, non erit rejicienda.

ALTERANTIA tùm interna tùm externa itidem ne- cessaria sunt. Interna varia sunt, habent vim intempe- riem alterandi, & corroborandi, obstructions tollendi, & peculiari proprietate dispositionem melancholicam respiciunt.

CORROBORANTIA cerebrum & cor confortare, san- guinem mundare, & exhalationes frigidas fuliginosas respicere debent.

℞. conserva borrag.

buglossa, aa. ʒvj,

E ʒ

rosar.

rosar. rubr. ʒss.
flor. tunica aa ʒss.
cortie. citri conditorum, ʒj,
rad. cichor. caul. lact. hispan. a. ʒvj,
confect. de hyacintho,
alkermes a. ʒj,
spec. latific. Galeni ʒss.
Cum sir. flor. 4. cordial. q. s.
sub finem addendo tinctura lune non cor-
rosiva ʒij.
M.F. electuarium. De hoc capiat ager ad magni-
tudinem castaneæ, superbibat julepum rosa-
ceum vel de endiviâ compositum.

ʒ. trag. stomach. Quercet. ʒj,
C.C. phil.
ocul. ʒ preparat.
coral. rubr. prepar. a. g. xv,
cachect. Quercet. c. ʒibus ʒss,
elaos. anisi
fœnic.
citri a. g. viij,
cinnam. g. iv,
spec. diambra g. xv.

M. F. l. a. pulvis D. ad scatulam. S. Stärck-
und eröffnend Pulver. Dosis 2. Messer-
spitzen.

ʒ. tinctura coraliior. cum succo citri parata ʒj,
confect. alkerm. ʒss,
aque cordialis ʒj.
D. in vitro.

S. Herkstärfende Mistur.

Spec. latificant. Rhasis 3j,
off. de corde C. no. ij,
margar. prepar.
fragm. lap. s. prec. prepar. aa. ʒj,
confect. alkerim. ʒj,
sacchari in aq. melissæ q. s. soluti
ad justam consistentiam ʒvij.
M. exactè., f. l. a. conf. in mors. D. S.
Kräfttge Herk-Morsellen.

IN ANODTNIS adhibendis cautè agendum, ab experientia siquidem constat, deliria melancholicorum post usum crebriorem augeri.

His succedunt EXTERNA, imprimis autem, quæ cor refocillare, corporis calorem fovere, siccitatem sensim & sensim corrigere valent.

LOTIONES & EMBROCHÆ capitis ex humectantibus & digerentibus, *fol. lactuca, portulacæ, malvæ, flor. rosar. violar. stæchad. Arab. capit. papar.* prosunt. Quercetanus commendat *lixivium cum baccis lauri, & radice hellebori nigri, herbisque cephalicis* factum. Mira præstat, si in eo lintea madefacta capiti obvolvantur, & sacculus ex herbis istis futuræ coronali applicetur *Fomentum speciale* descriptum videsis apud *Schenck. lib. arcan. p. 52.* *Balneum* aquæ dulcis convenit, quia principalis intentio est, in melancholia, humectatio. Convenit igitur, universum corpus humectare, cum totum fuerit exsiccatum, autore *Quercet. lib. 2. de re med.* quod etiam *Galenô* iudice, *4. de sanit. tuendâ cap. 4.* somnum conciliat, & *1. de usu part. cap. 13.* Hoc assequemur præsentius, si herbarum temperatè calefacientium & humectantium admistione temperetur.

Bruta vel viva discerpta, vel partes eorum calidè impositæ, laudantur à multis, parvi æstimantur apud quosdam.

Pro specifico habet *Cardan. curat. mirab. 3.* hyacinthum pulverisatum, quò per octiduum adhibitò se multos integrè curâsse melancholicos gloriatur. Idem de *lap. Chrysol.* affirmat *Saxonia.* Aurum vitæ *Kegleri*, liquor saphiri, cor lupi & smaragdus de collo suspensa, specificò modò inservire dicuntur.

Inter amuleta etiam excellit adamas, quem dicunt metûs vanos expellere à mente, ideoque anachiten vocari, item gestatio urticæ cum quinquefolio. Hypericon, aliàs perforata, quæ die veneris & horâ jovis collecta inde gestata & collo appensa, hunc affectum apprimè juvare & phantasticos spiritûs expellere, prodit *Marcus Antonius Zimara astrò magico - medicò lib. 1. parte primâ, pag. m. 67.*

CAP. XIII

fontis diætetici proponit materias.

DIÆTA artis regulis, quantum fieri potest, comprehendatur, ita ut AER sit clarus, luminosus, temperatus, magisque ad humidum, quàm frigidum vergat.

CIBUS, quem assumere volunt, etiamsi minûs commodus, concedendus, aliàs vires labefactæ concidunt, si verò medico subjaceat æger, detur cibus εὐχυνῶς & ἄντημιῶς, non flatuosus, præcipuè in hypochondriacâ, sed

sed cum status discutientibus semper misceatur, modicè humectans, qui nec succos crassos nec duros gignat.

POTUS sit vinum album & tenue, modicè tamen sumptum. Deficiente vino, cerevisia ex hordeo & lupulo benè cocta, eaque pura & defecata est seligenda, quæ non est nimis calida, sed quæ vim habet, blandè movendi alvum, ut Numburgensis, ubi tamen consuetudinis propriè talis ratio semper est habenda.

SOMNUS, qui maximè necessarius, sit ad satietatem, unde rectè statuit *Abensina*, somnum esse convenientiorem, humectare enim corpus & vires instaurare, quanquam alii vigilias præferre videantur.

EXCRETIONES naturales ut decenter fiant, procurandum, ne τῶν ἄλλων ἐνύχυσαι καὶ τῶν αἰσίων ἀκαθαρσίᾳ omnium aliorum confusio & vasorum impuritas subsequatur.

Alvus quotidie suum faciat officium, quæ, si segnis deprehendatur, glande, clystere, aut aliò aliquò laxativò naturæ ad expulsionem stimulus addendus venit.

Urina, si subsistat, fotibus aliisque suprà traditis est promovenda.

Venus, à seminis retentione factis melancholicis, auxilio est, ut & illis, quæ à sanguine menstruo retento delirant. *Alexander Benedictus Veronensis lib. 1. cap. 28.* mulierem quandam per totam noctem à quindecim viris venere defatigatam, & hinc largum mensium, qui ad annos aliquot substiterant, profluvium passam, non sine magno pudore, diluculò menti sanæ restitutam decessisse, refert.

ANIMI PATHEMATA, ut timor, terror, & mœstitia, mellitis verborum blandimentis demulcenda & eorum impetus componendus. Instituantur conversationes amicorum, colloquia jucunda, ut & musica, tum vocalis tum instrumentalis, cujus efficacia magna est in sedandis animi affectibus; concentus apti animum exhilarant, tristitiæ nebulas pellunt, spiritus refocillant.

Et tantum de flagello hocce medicorum in præsentiarum dixisse sufficiat, cum non pro materiæ dignitate; sed pro ingenii modulo hunc affectum hâc vice, levi tantum penicillô adumbraverim. Interim DEO ter optimo, terque maximo pro concessâ gratiâ, quâ conatibus nostris favere & adesse voluit, fit laus, honor & gloria in seculorum secula!

Quæ

Quæ valdè triftis cholerae
subftantia nigræ
& quibus auxiliis hæc
levanda fiet,

Mi FUCHSI egregio demon-
fttras hocce labore,
de cathedrâ & loqueris
non fine laude Tuâ.

Gratulor inde TIBI de nifu,
SUAVIS AMICE,
corde precans, largè com-
moda quæq; trahat.

*Ità de novis honoribus animitùs
Nobiliff. Dn. Doctorando gra-
tulatur*

PRÆSES.

Glo.

Gloria calcar habet; nam gloria sola labores
Herculeos frangit. Gloria calcar habet.
Gloria nunc celebres compensat suaviter ausus,
Et curas æquat, FAUTOR AMANDE, tuas.
Adplaudo cœptis Feliciter! iô triumphè!
Pergito; nam plures gloria tradit opes.

*Pauculis hisce Nobilissimo atque Clarissimo Dn. Do-
ctorando, Contubernali, Fautori, & Amico suo
exoptatissimo de supremis in Medicinâ hono-
ribus ex animo gratulatur*

Ledeb. Reêrshemius,
Esenâ Or. Frisius.

EN tibi! nunc virtus Divæ collactea laudis
Ridet, & Attalicis Te beat alma bonis.
Laudis in æternum sublimis adorea sudum
Vela tua augustat. Annuit ecce polus!
Annuit ecce polus! Medicinæ nomina summa
Jam tibi fert virtus. Annuit ecce polus!
Ipse tuam niveis vitam circumsonet alis
Laus pietasque; novus stet Tibi semper honos.

*Ita laudatissima studia Nobiliss. & Clariss. Dn. Do-
ctorandi, Fautoris & Amici sui haud vulgari-
ter æstimandi, excipere, eaque inclite patriæ
& universæ Gentilitati indulgentissimè gratu-
lari voluit*

**M. Heinr. von der Litz/
Verd.**

